

РЕШЕНИЕ

№ 4690

гр. София, 16.05.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 70 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и девети април през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Н.П.Л.

при участието на секретаря Ц.Б.Т.

като разгледа докладваното от Н.П.Л. Гражданско дело № 20211110156801 по описа за 2021 година

Предявени са осъдителни иски с правно основание чл. 181, ал. 1, пр. 2 ЗМВР и по чл. 59, ал. 1 ЗЗД.

Ищецът ХР. К. ХР. излага, че с ответника били обвързани от валидно служебно правоотношение, по силата на което заемал длъжността „главен експерт“ в отдел „Оперативна готовност“ към Дирекция „О.М.П.“ при МВР, с ранг „III-младши“. Твърди, че през периода от 01.10.2018г. до 30.09.2021г. не му била предоставяна полагащата му се безплатна храна, нито му била заплатена левовата ѝ равностойност (чл. 181, ал. 1 ЗМВР) в размер на 4 320 лева - по 120 лева месечно съобразно издадените въз основа на законовата делегация на чл. 181, ал. 4 ЗМВР заповеди на министъра на вътрешните работи №№ 8121з-58/09.01.2017г., 8121з-44/16.01.2018г. и 8121з-1464/31.12.2019г. Намира, че съдът следва да отчете факта, че с въпросните заповеди и издадената въз основа на чл. 181, ал. 5 ЗМВР Наредба № 8121з – 773/01.07.2015г. за условията и реда за осигуряване на храна или левовата ѝ равностойност на служителите от МВР министърът неправомерно ограничил кръга на правоимащите служители, като изключил тези по чл. 142, ал. 1, т. 2 ЗМВР. Така също с издадена от министъра Заповед № 8121з-1528/15.12.2015г. неправомерно, извън законовата делегация на чл. 185, ал. 2 ЗМВР и в противоречие с чл. 185, ал. 1 ЗМВР, министърът изключил същите служители и като правоимащи чл. 185, ал. 1 ЗМВР при изпълнение на служебните си задължения да пътуват безплатно в обществения градски транспорт при условия и по ред, определени в същата заповед. Поради това и на ищеца не получил карта за безплатно пътуване по образец. През периода от 01.02.2017г. до

10.08.2020г., със собствени средства, ищецът заплатил за служебни пътувания в общественя транспорт сума в общ размер 288 лева. Ищецът моли ответникът да бъде осъден да му заплати сумите, ведно със законната лихва от депозирането на исковата молба в съда до окончателното им погасяване. Претендира разноски.

Ответникът М. на В.Р. не оспорва твърдението, че страните били обвързани от валидно служебно правоотношение през исковия период по чл. 142, ал. 1, т. 2 ЗМВР, по силата на което ищецът заемал посочената длъжност. Излага, че статутът на ищеца бил уреден със ЗДСл, в който не се предвиждало предоставянето на безплатна храна или левовата ѝ равностойност. Позовава се на анализ на законодателството в тази връзка от 1991г. насетне, в т.ч. последното изменение на нормата на чл. 142, ал. 4 ЗМВР. Признава, че през исковия период не заплащал отделно на ищеца левова равностойност за храна, но твърди, че не дължи отделно плащане, тъй като определената на ищеца основна заплата включвала тази равностойност по чл. 181, ал. 1 ЗМВР, предвид нормата на § 69, ал. 6, вр. ал. 1, вр. § 86 ПЗР ЗИДЗМВР. Оспорва и иска за присъждане на направени разходи за пътуване в общественя транспорт, като се позовава на Заповед № 8121з-1528/15.12.2015г. на министъра на вътрешните работи, с която длъжността на ищеца била изключена от приложението ѝ. Моли за отхвърляне на исковете. Претендира разноски.

Съдът, след като взе предвид доводите на страните и след оценка на събраните по делото доказателства намира следното:

По иска по чл. 181, ал. 1, пр. 2 ЗМВР:

Страните по делото не спорят и от представената по делото заповед № 8121К-1271/02.02.2017г. се установява, че през исковия период същите били обвързани от валидно служебно правоотношение, в рамките на което ищецът ХР. К. ХР. изпълнявал при ответника длъжността „главен експерт“, с ранг III младши, в отдел 01 „Оперативна готовност“, към Дирекция „О.-М. П.“.

Нормата на чл. 181, ал. 1 ЗМВР предвижда, че на служителите на МВР се осигурява храна или левовата ѝ равностойност. Съобразно разпоредбата на чл. 142, ал. 1 ЗМВР служителите на МВР са: 1. държавни служители – полицейски органи и органи по пожарна безопасност и защита на населението; 2. държавни служители; 3. лица, работещи по трудово правоотношение. В разглеждания казус, безспорно между страните, ищецът имал статут на държавен служител по смисъла на чл. 142, ал. 1, т. 2 ЗМВР.

Нормата на чл. 142, ал. 4 ЗМВР в приложимата ѝ към казуса редакция предвижда, че статутът на държавните служители по чл. 142, ал. 1, т. 2 се урежда със ЗДСл. Същата разпоредба следва да бъде тълкувана във вр. чл. 1 ЗМВР. Последната гласи, че ЗМВР урежда принципите, функциите, дейностите, управлението и устройството на М. на В.Р. и статута на служителите в него. Ето защо настоящият

съдебен състав приема, че статутът на държавните служители по чл. 142, ал. 1, т. 2 ЗМВР, се урежда и от двата закона – ЗМВР и ЗДСл, при което общите разпоредби на ЗДСл се прилагат единствено при липсата на специално правило в ЗМВР, което да дерогира общия закон – ЗДСл.

Разпоредбата на чл. 181, ал. 1 ЗМВР не провежда разграничение относно категориите служители на МВР, които имат право да получат безплатна храна или левовата ѝ равностойност, предвид на което настоящият съдебен състав приема, че всички служители на МВР, включително държавните служители по чл. 142, ал. 1, т. 2 ЗМВР, имат това право. Нормата на чл. 181, ал. 5 МВР делегира на министъра на вътрешните работи с наредби да определя единствено условията и реда за предоставяне на сумите и доволствията по чл. 181, ал. 1 – 3 ЗМВР, но не и да ограничава кръга на служителите на МВР, които да получават безплатна храна или левовата ѝ равностойност. Разпоредбата на ал. 4 на същия текст задължава министъра на вътрешните работи, със своя заповед, ежегодно да определя размера на сумите и доволствията по ал. 1 – 3. Ето защо при преценката си кои служители на МВР имат право да получат безплатна храна или нейната равностойност, съдът следва да съобрази единствено ЗМВР, съобразно който всички служители на МВР имат такова право.

Настоящият съдебен състав не споделя доводите на ответника за недължимост на сумите за безплатна храна на държавните служители по чл. 142, ал. 1, т. 2 ЗМВР, основани на промяната в ЗМВР от 01.02.2017г., поради следното:

Съгласно § 69 от ПЗР към ЗИДЗМВР (в сила от 1.02.2017 г. - ДВ, бр. 81 от 2016 г.) служебните правоотношения на държавните служители в МВР, за които се прилага § 86 от ЗИД на ЗМВР и които към датата на влизане в сила на този закон заемат длъжности за държавни служители с висше образование и притежаващи висше образование, с изключение на тези от Медицинския институт на М. на В.Р. и на тези по § 70, ал. 1, т. 1, се преобразуват в служебни правоотношения по ЗДСл, считано от датата на влизане в сила на този закон. Съобразно ал. 6 на същия текст при назначаването на служителите по ал. 1 се определя индивидуална основна заплата, не по-ниска от определеното към датата на влизане в сила на този закон възнаграждение, определено по реда на ЗМВР и включващо заплата за длъжност, допълнително възнаграждение за прослужено време и за научна степен и левовата равностойност на храната по чл. 181, ал. 1 ЗМВР. Следователно на тези служители, на които по силата на закона правоотношенията се преобразуват в служебни такива по ЗДСл, също се дължи левовата равностойност на храната по чл. 181, ал. 1 ЗМВР.

Противно на изложените от ответника доводи, настоящият съдебен състав намира, че горното виждане на законодателя личи именно и от изменението на редакцията на чл. 142, ал. 4 ЗМВР от 2020г., която категорично, при уреждането на

статута на държавните служители по чл. 142, ал. 1, т. 2 ЗМВР, препраща към правото им по чл. 181, ал. 3 ЗМВР да получат безплатна храна или левовата ѝ равностойност, както и към други, изрично уредени в ЗМВР права и задължения на служителите на министерството. С визираното изменение законодателят изрично предвижда, че статутът на държавните служители по чл. 142, ал. 1, т. 2 ЗМВР се урежда със ЗДСл и с чл. 56 (орган на МВР), чл. 151, ал. 1 (носенето на служебна карта) и 7 (оръжие), чл. 156, ал. 4 (правото им да бъдат назначавани на длъжности за държавни служители по чл. 142, ал. 1, т. 1 и ал. 3 без провеждане на конкурс, ако отговарят на изискванията за заемане на съответната длъжност), чл. 181, ал. 3 (безплатна храна), чл. 182 (правото да бъдат подпомогнати с парични средства, разноски за погребение), чл. 185, ал. 1 (безплатно пътуване в обществения градски транспорт), чл. 186а (безплатна медицинска помощ, ползване на почивни бази), чл. 190, ал. 2 (отпуск за работа при специфични условия и рискове за живота и здравето), чл. 191 (отличия и награди) и 233 ЗМВР (медицинско обслужване при прекратено служебно правоотношение).

По гореизложените мотиви съдът намира, че на ищеца, в качеството му на служител по чл. 142, ал. 1, т. 2 ЗМВР, се дължи левовата равностойност на неосигурената от ответника безплатна храна.

Ответникът не твърди, че е предоставил на ищеца полагащата му се безплатна храна, нито че е заплатил нейната равностойност. Позовава се на § 69, ал. 6 от ПЗР към ЗИДЗМВР, като твърди, че сумата за храна била включена в определената на ищеца основна заплата на държавен служител по чл. 142, ал. 1, т. 2 ЗМВР.

При носена от ответника доказателствена тежест да установи факта на погасяване на задължението за заплащане на равностойността на полагащата се на ищеца безплатна храна, в частност - че равностойността на храната била включена в индивидуалното възнаграждение на ищеца, същият не е провел дължимото от него пълно и главно доказване.

От съдържанието на представената по делото и неоспорена заповед № 8121К-1271/02.02.2017г. на министъра на вътрешните работи е видно, че след преобразуването на правоотношението между страните в служебно такова по ЗДСл, считано от 01.02.2017г., със същата заповед на ищеца била определена основна месечна заплата в размер на 1 910 лева, ниво на основната месечна заплата – 14, и степен на основната месечна заплата – 4.

Съобразно заключението на изслушаната по делото ССЧЕ, неоспорена от страните, брутно трудово възнаграждение на ищеца ХР. К. ХР. за месеците от процесния период от 01.10.2018г. до 30.09.2021г., било формирано от два основни елемента – основна заплата, която била такава за длъжност на държавен служител по ЗДСл и сума за оценка на тримесечна база – 55 лева на тримесечие. При извършената проверка в Дирекция „Планиране и управление на бюджета“ на МВР вещото лице

установило, че при определянето на размера на служебните възнаграждения по ЗДСл, като самостоятелна сума в платежните ведомости, не била включена левовата равностойност на храната по чл. 181, ал. 1 ЗМВР. Основната заплата била представена като една единна сума и като такава била облагаема по ЗДДФЛ и служила за осигурителен доход, върху който се определяли осигурителните вноски.

При анализ на платежната ведомост за м.01.2017г. (преди преобразуването) и тази за м.02.2017г. (след преобразуването на служебното правоотношение), по допуснатата от съда задача, вещото лице установило, че нетното възнаграждение на ищеца за м.02.2017г., след преобразуването на служебното му правоотношение, било по-ниско от нетното му такова за м.01.2017г. със сума в размер на 11.11 лева. Нетното възнаграждение на ищеца за м.01.2017г. се равнявало на 1 730.11 лева, с включени 120 лева за храна, които били необлагаеми (съгласно чл. 181, ал. 6 ЗМВР сумите и доволствията по чл. 181, ал. 1 – 3 ЗМВР не се облагат с данъци). Нетното възнаграждение на ищеца за м.02.2017г. било в размер на 1 719 лева. При разпита си по чл. 200 ГПК вещото лице пояснява, че за м.02.2017г. основната заплата била посочена като единна сума, без да били фрагментирани отделни компоненти. Същата тази сума изцяло била обложена с данък и във ведомостта нямало други добавени суми към основната заплата. Вещото лице намира, че сумите за храна не били елемент от brutното трудово възнаграждение на ищеца, тъй като те не следвало да се облагат с данък върху дохода и не следвало да бъдат включени в осигурителния доход (чл. 181, ал. 6 ЗМВР).

За определяне на условията и реда за осигуряване на храна или левовата ѝ равностойност на служителите на М. на В.Р. въз основа на законовата делегация на чл. 181, ал. 5 ЗМВР министърът на вътрешните работи издал Наредба № 8121з-773 от 1.07.2015г. Наредбата урежда условията и реда за предоставянето им на служителите на МВР по чл. 142, ал. 1, т. 1 и 3 и ал. 3 ЗМВР, като не упоменава тези по чл. 142, ал. 1, т. 2 ЗМВР. Съобразно разпоредбата на чл. 4 от Наредбата служителите на МВР, на които не се осигурява храна, получават ежемесечно левовата ѝ равностойност, която се определя ежегодно със заповед на министъра на вътрешните работи.

Въз основа на законовата делегация на чл. 181, ал. 4 ЗМВР министърът на вътрешните работи издал и заповеди за определяне на размера на левовата равностойност на храната на служителите на ЗМВР, като по делото са представени заповед № 8121з-58/09.01.2017г., заповед № 8121з-44/16.01.2018 г. и заповед № 8121з-1464/31.12.2019г., които също касаят единствено служителите по чл. 142, ал. 1, т. 1 и 3 и ал. 3 ЗМВР.

Доколкото, по горните мотиви на съда, ответникът дължи легова равностойност за неосигурена храна и на служителите по чл. 142, ал. 1, т. 2 ЗМВР и предвид липсата на правна уредба относно нейния размер, следва по аналогия съответно приложение да

намерят именно правилата на горепосочените подзаконовни нормативни актове. Ето защо и на основание чл. 4 от Наредба № 8121з-773 от 1.07.2015г. за условията и реда за осигуряване на храна или левовата ѝ равностойност на служителите на МВР във връзка със заповедите на министъра на вътрешните работи на ищеца за процесния период се дължи ежемесечно левова равностойност за неосигурена храна в размер на 120 лева, при което дължимото обезщетение за неосигурена храна за 36 месеца е 4 320 лева. Ето защо предявеният от ищеца иск по чл. 181, ал. 1, пр. 2 ЗМВР е основателен и следва да бъде изцяло уважен. На ищеца следва да се присъди и законната лихва от дата на подаване на исковата молба - 01.10.2021г. до окончателното погасяване.

По иска по чл. 59, ал. 1 ЗЗД:

Съгласно разпоредбата на чл. 59, ал. 1 ЗЗД всеки, който се е обогатил без основание за сметка на друго, дължи да му върне онова, с което се е обогатил, до размера на обедняването. Предпоставките за уважаване на иска по [чл. 59 ЗЗД](#) включват кумулативното наличие на следните елементи: налице е обедняване в имуществото на едно лице за сметка на друго, последното се е обогатило чрез реално увеличаване на имуществото му или посредством спестяване на разходи, липсва основание за имущественото разместване. В тази връзка е необходимо обедняването и обогатяването да произтичат от един общ факт или група факти. В този смисъл ППВС № 1/28.05.1979г.

Нормата на чл. 185, ал. 1 ЗМВР регламентира правото на служителите по чл. 142, ал. 1 и 3 ЗМВР, при изпълнение на служебните си задължения, да пътуват безплатно в обществения градски транспорт при условия и по ред, определени със заповед на министъра на вътрешните работи. Ал. 2 на същия текст предвижда това право да бъде реализирано посредством превозен документ (карта) по образец, утвърден със заповед на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията. Ищецът е служител по чл. 142, ал. 1 ЗМВР и като такъв има право на безплатни пътувания при изпълнение на служебните си задължения. Принципно неиздаването от страна на ответника на превозен документ е предпоставка за настъпване на твърдяното от ищеца имуществено разместване.

При носена от ищеца доказателствена тежест обаче същият не е провел дължимото по делото пълно и главно доказване на твърдението си, че лично той е заплатил на Център за градска мобилност сумата в общ размер 288 лева за закупуване на абонаментни карти по приложените по делото фискални бонове, както и че този разход е сторен конкретно за негови пътувания в обществения градски транспорт при изпълнение на служебните му задължения. Поради горната доказателствена непълнота ищецът следва да понесе неблагоприятните последици на недоказването, като искът по чл. 59, ал. 1 ЗЗД за сумата 288 лева – неоснователно обогатяване от сторени от ищеца в периода от 01.02.2017г. до 10.08.2020г. разходи за служебно пътуване с

обществения транспорт в периода от 01.02.2018г. до 10.08.2020г., поради неизпълнение на задължението на ответника по чл. 185 ЗМВР, като неоснователен, бъде отхвърлен от съда.

По разноските:

При този изход на спора право на разноски имат и двете страни.

Ищецът претендира и доказва такива в размер 530 лева – заплатено адвокатско възнаграждение. На основание чл. 78, ал. 1 ГПК на ищеца следва да бъдат присъдени разноски в размер на 496.88 лева.

Ответникът претендира и доказва сторени по делото разноски в общ размер от 150 лева, от които 100 лева – юрисконсултско възнаграждение и 50 лева – за експертиза. На основание чл. 78, ал. 3 ГПК следва да му бъдат присъдени разноски в размер на сумата 9.38 лева.

На основание чл. 78, ал. 6 ГПК ответникът следва да заплати по сметка на съда сумата от 500.93 лева, от които 172.80 лева държавна такса и 328.13 лева – разноски за експертиза.

Мотивиран от горното, Софийски районен съд

РЕШИ:

ОСЪЖДА М. на В.Р., с адрес: гр. София, ул. „Ш.С.“ № *** да заплати на ХР. К. ХР., ЕГН *****, на основание чл. 181, ал. 1, пр. 2 ЗМВР, сумата от **4 320 лева**, представляваща легова равностойност на полагаща се безплатна храна за периода от 01.10.2018г. до 30.09.2021г., ведно със законната лихва върху главницата, считано от 01.10.2021г. до окончателното погасяване, и на основание чл. 78, ал. 1 ГПК сумата от **496.88 лева** – разноски по делото, сторени в производството пред СРС, като **ОТХВЪРЛЯ** иска по чл. 59, ал. 1 ЗЗД за сумата 288 лева – неоснователно обогатяване с разходите за служебно пътуване с обществения транспорт в периода от 01.02.2018г. до 10.08.2020г., поради неизпълнение на задължението по чл. 185 ЗМВР, като неоснователен.

ОСЪЖДА, на основание чл. 78, ал. 3 ГПК, ХР. К. ХР., ЕГН *****, да заплати на М. на В.Р., с адрес: гр. София, ул. „Ш.С.“ № *** сумата **9.38 лева**, представляваща разноски по делото, сторени в производството пред СРС.

ОСЪЖДА, на основание чл. 78, ал. 6 ГПК, М. на В.Р., с адрес: гр. София, ул. „Ш.С.“ № 29, да заплати по сметка на Софийски районен съд сумата от **500.93 лева** - държавна такса и разноски по делото.

Банкова сметка на Софийски районен съд за държавни такси, разноски и глоби – „бюджетна сметка“: IBAN – ***.**

Решението подлежи на обжалване пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчването на препис от същото на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____